

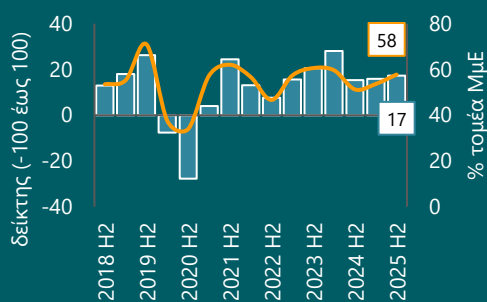
Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις:

Δείκτης Εμπιστοσύνης & Έρευνα Συγκυρίας

Β' Εξάμηνο 2025

Σχεδόν αλώβητο από τις προκλήσεις του 2025, το ελληνικό επιχειρείν αποτελεί στρατηγικό κεφάλαιο σε μια νέα χρονιά αβεβαιότητας

Δείκτης Εμπιστοσύνης ΜμΕ

Δείκτης εμπιστοσύνης (αριστερός άξονας)

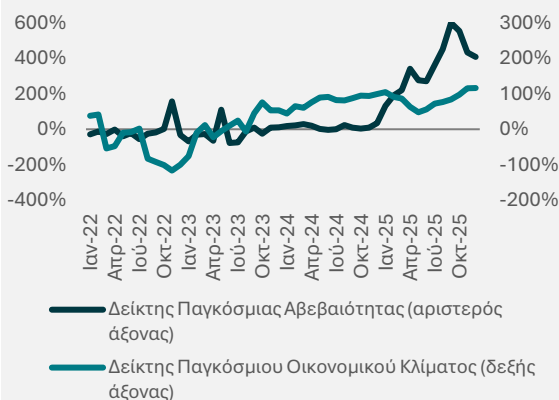
Στόχος ανάπτυξης (δεξιάς άξονας)

Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων, για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100). Τα μεγέθη των επιχειρήσεων διακρίνονται βάσει του κύκλου εργασιών τους ως εξής (σε εκ. €): Πολύ μικρές (0-0,5), Μικρές (0,5-2,5) και Μεσαίες (2,5-10]

Ανθεκτικότητα, παρά τη συνεχιζόμενη αβεβαιότητα, στο διεθνές περιβάλλον (εμπορικά εμπόδια, γεωπολιτική ένταση) επιδεικνύουν οι ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Βάσει της έρευνας της ΕΤΕ, ο Δείκτης Εμπιστοσύνης των ΜμΕ έφθασε τις 17 μονάδες το δεύτερο εξάμηνο του 2025 (έναντι 16 μονάδων το προηγούμενο εξάμηνο), παραμένοντας αισθητά υψηλότερα από τον μέσο όρο της τελευταίας δεκαετίας (7 μονάδες). Σε ευθυγράμμιση με την ήπια βελτίωση των προσδοκιών, το ποσοστό επιχειρήσεων που προσανατολίζονται σε στρατηγικές ανάπτυξης ενισχύθηκε στο 58% του τομέα (έναντι 54% το πρώτο εξάμηνο).

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον ανθεκτικότητας, αναδεικνύεται ένα στοιχείο που εγείρει κάποιες ανησυχίες: η διεύρυνση της ψαλίδας μεταξύ πολύ μικρών και μεγαλύτερων επιχειρήσεων. Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις καταγράφουν υποχώρηση στους δύο παραπάνω δείκτες, σε αντίθεση με το υπόλοιπο φάσμα των ΜμΕ που κινείται ανοδικά, αποτυπώνοντας έτσι μια μεγαλύτερη δυσκολία προσαρμογής στο νέο περιβάλλον (βλ. παράρτημα).

Παγκόσμια Αβεβαιότητα και Οικονομικό Κλίμα (δείκτες, % απόκλιση από μ.ο. 2008-2025)

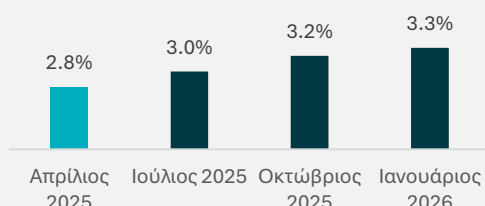

[1] Δείκτης Παγκόσμιου Οικονομικού Κλίματος: Αποτυπώνει το γενικό συναίσθημα βασιζόμενο σε θετικές και αρνητικές λέξεις στις αναφορές της Economist Intelligence Unit.

[2] Δείκτης Παγκόσμιας Αβεβαιότητας: Υπολογίζεται ως ποσοστό εμφάνισης της λέξης «αβέβαιο» (ή παραλλαγών της) στις αναφορές της Economist Intelligence Unit.

Εκτίμηση Παγκόσμιου ΑΕΠ 2025

(ετήσια μεταβολή σε πραγματικούς όρους, IMF)

Πηγές: World Uncertainty Index (EIU), IMF

[3] Ο «πραγματικός συντελεστής» αφορά καταγεγραμμένους τελωνειακούς δασμούς ως % εισαγωγών, ενώ ο «συντελεστής βάσει ανακοινώσεων» αφορά το μακροπρόθεσμο επιβάρυνση βάσει επίσημων ανακοινώσεων (Πηγή FT/Yale Budget Lab, US Census Bureau)

Η διατήρηση θετικών προσδοκιών σε ένα απαιτητικό περιβάλλον δεν αποτελεί αποκλειστικό χαρακτηριστικό του ελληνικού επιχειρείν. Αντίστοιχη εικόνα καταγράφεται σε διεθνές επίπεδο, με το Δείκτη Παγκόσμιου Οικονομικού Κλίματος^[1] να κινείται ανοδικά στη μεγαλύτερη διάρκεια του 2025, την ώρα που η διεθνής αβεβαιότητα^[2] εκτοξεύθηκε σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, αντανakλώντας κυρίως ανησυχία για τις δυνητικές επιδράσεις της δασμολογικής πολιτικής των ΗΠΑ. Ωστόσο, η αρχική ανησυχία για ανεξέλεγκτο εμπορικό πόλεμο μετριάστηκε από επιμέρους συμφωνίες (π.χ. EU-US Trade Deal), επιβολή δασμών χαμηλότερων από το αναμενόμενο καθώς και κινήσεις των ιδίων των επιχειρήσεων (π.χ. αποθεματοποίηση), με τον πραγματικό συντελεστή δασμών να καταλήγει κοντά στο 10% (έναντι περίπου 20% βάσει επίσημων ανακοινώσεων^[3]). Έτσι, ο Δείκτης Παγκόσμιας Αβεβαιότητας^[2] οδηγήθηκε σε σταδιακή αποκλιμάκωση, φθάνοντας στο τέλος του έτους 400% υψηλότερα από το μακροπρόθεσμο μέσο όρο του (από 600% τον Σεπτέμβριο).

Το περιορισμένο (έναντι αρχικών εκτιμήσεων) αποτύπωμα των εμπορικών διαταραχών στη διεθνή οικονομία αντανakλάται στην εξέλιξη των εκτιμήσεων για το παγκόσμιο ΑΕΠ το 2025, με συνεχώς ανοδικές αναθεωρήσεις στη διάρκεια του έτους. Ειδικότερα, η παγκόσμια ανάπτυξη για το σύνολο του 2025 εκτιμάται πλέον (Jan '26) στο +3,3%, έναντι εκτιμήσεων για +2,8% στην αρχή του έτους (Apr '25).

Τη θετική αυτή στροφή επιβεβαιώνουν οι ελληνικές ΜμΕ, οι οποίες επανεκτίμησαν προς τα πάνω τις προσδοκίες τους για τον όγκο πωλήσεων για το 2025 (σε 5,2% το δεύτερο εξάμηνο, από 4% στην έρευνα του πρώτου εξαμήνου), συμβαδίζοντας με τη σταδιακή ενίσχυση της υφιστάμενης επιχειρηματικής δραστηριότητας (δείτε παράρτημα για πορεία τρέχουσας ζήτησης).

Επιχειρήσεις που δέχθηκαν επίδραση από διεθνείς διαταραχές*

(% τομέα ΜμΕ)

* %επιχειρήσεων που δήλωσε υψηλή ή πολύ υψηλή πίεση από την κάθε διαταραχή (τη στιγμή εκδήλωσής της)

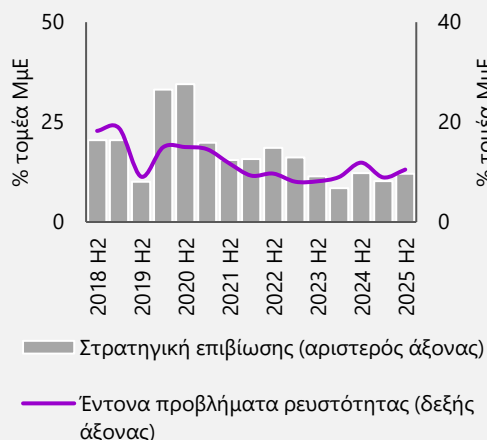
Αντίδραση επιχειρήσεων στους δασμούς

(% τομέα ΜμΕ με επίδραση)

Χρηματοοικονομική πίεση

(% τομέα ΜμΕ)

Πηγή: Έρευνα ΕΤΕ

Εξετάζοντας το πώς αντιλήφθηκαν οι ΜμΕ το αποτύπωμα της πρόσφατης διαταραχής στη λειτουργία τους, επιβεβαιώνεται ότι οι δασμοί από τις ΗΠΑ άσκησαν σχετικά χαμηλή πίεση στις ΜμΕ – ειδικά σε σύγκριση με τις διαδοχικές εξωγενείς διαταραχές της προηγούμενης πενταετίας (όπως αποτυπώθηκε σε προηγούμενες έρευνες της ΕΤΕ τη στιγμή εκδήλωσής τους). Ειδικότερα, το ποσοστό των ΜμΕ που αναγνώρισε σημαντική πίεση λόγω δασμών το προηγούμενο έτος ήταν της τάξης του 33%. Το ποσοστό αυτό είναι αισθητά χαμηλότερο από i) το 82% του τομέα επιλέγηση σημαντικά από την ενεργειακή κρίση του 2021), αλλά και από ii) το 50-60% που πιέστηκε από τις διαταραχές εφοδιαστικών αλυσίδων της προηγούμενης 4ετίας.

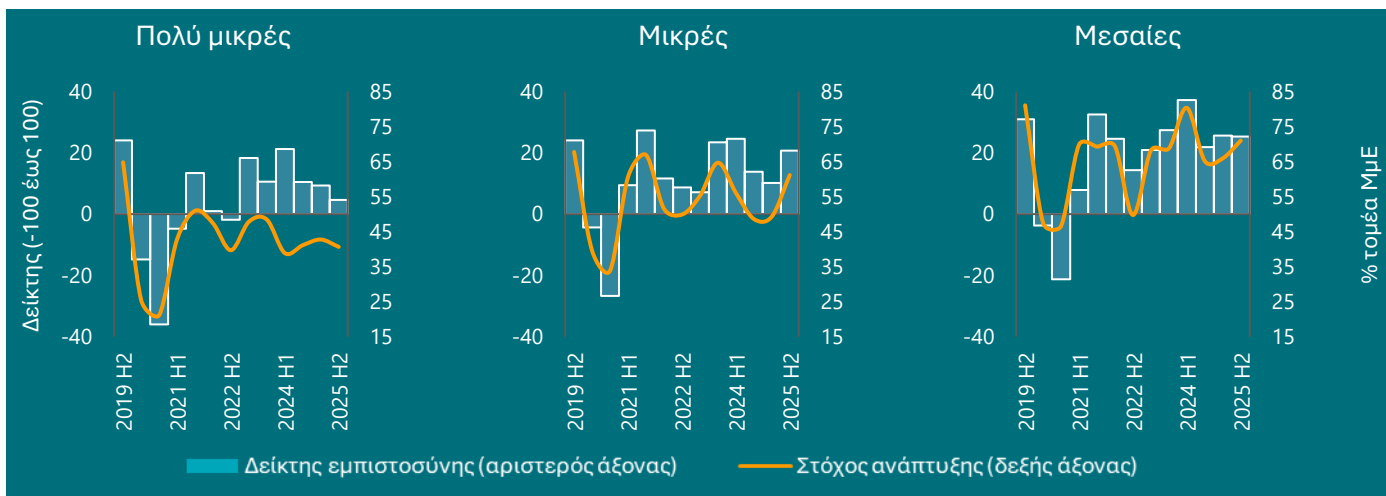
Εμβαθύνοντας στα κανάλια μετάδοσης της διαταραχής, διαπιστώνεται ότι μόλις το 17% όσων επηρεάστηκαν δήλωσαν πίεση ζήτησης (7% άμεσα λόγω πωλήσεων στις ΗΠΑ και 10% έμμεσα λόγω πωλήσεων σε λοιπές χώρες), με το λοιπό 83% να δηλώνει πίεση στο κόστος (λόγω της ευρύτερης διαταραχής στις εφοδιαστικές αλυσίδες). Περνώντας στον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις αντέδρασαν στις πιέσεις που δέχθηκαν λόγω δασμών, διαπιστώνεται ότι:

- ✓ Το 22% του τομέα κινήθηκε στρατηγικά, είτε αναζητώντας εναλλακτικούς προμηθευτές και πελάτες (14%) είτε προχωρώντας σε ενίσχυση ανταγωνιστικότητας (8%)
- ✓ Το 15% επέλεξε μια πιο παθητική στάση, μετακυλώντας το αυξημένο κόστος στους καταναλωτές μέσω αυξημένων τιμών – στρατηγική που υιοθετήθηκε κυρίως από επιχειρήσεις που δέχθηκαν υψηλή πίεση.
- ✓ Η μεγάλη πλειοψηφία αυτών (2/3) επέλεξε να απορροφήσει την πίεση (μειώνοντας τα περιθώρια κέρδους), περιορίζοντας έτσι την ευρύτερη διάχυση της διαταραχής στην ελληνική οικονομία.

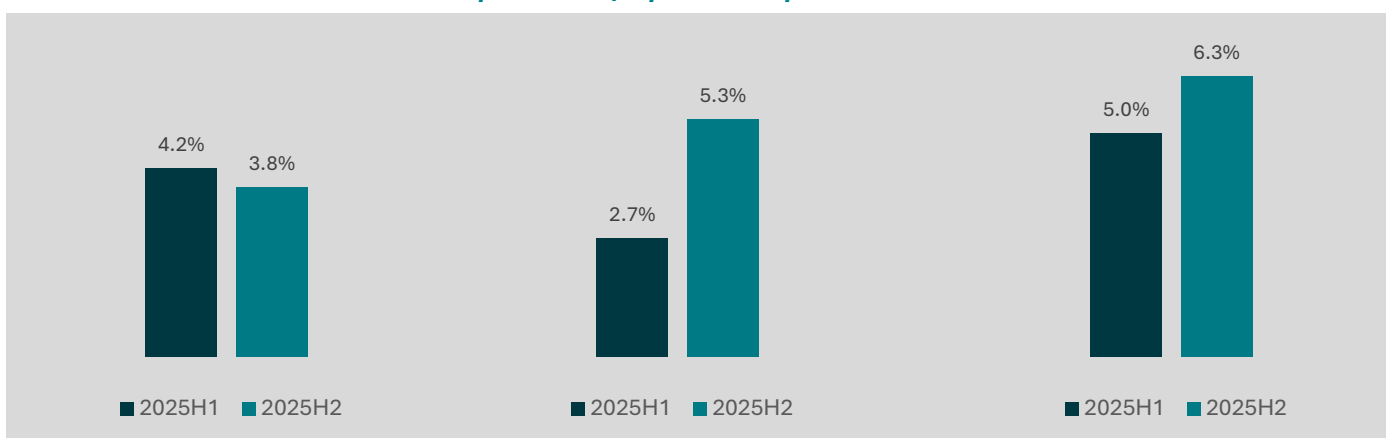
Παρά τις διαταραχές και την πίεση που άσκησαν στα περιθώρια κέρδους (δεδομένου ότι η πλειοψηφία προχώρησε σε κινήσεις απορρόφησης), καθοριστικής σημασίας είναι ότι οι ΜμΕ εμφανίζονται ουσιαστικά αλώβητες σε όρους χρηματοοικονομικής υγείας. Τόσο το ποσοστό των επιχειρήσεων με οξυμένη έλλειψη ρευστότητας όσο και εκείνων σε κατάσταση επιβίωσης παραμένουν κοντά στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του 10%. Καθώς το 2026 ξεκινά με συσσωρευμένους οικονομικούς και γεωπολιτικούς κινδύνους (όπως αντανακλώνται στην υποχώρηση του δείκτη μελλοντικής ζήτησης), το ελληνικό επιχειρείν φαίνεται να διαθέτει αφενός επαρκή περιθώρια αντίδρασης και αφετέρου, (έχοντας δοκιμαστεί σε ιδιαίτερα αντίξοες συνθήκες τα προηγούμενα χρόνια), ισχυρά αντανακλαστικά για την αποτελεσματική διαχείριση αναταράξεων. Η ανθεκτικότητα αυτή λειτουργεί ως στρατηγικό κεφάλαιο θωράκισης για το σύνολο της οικονομίας, ενισχύοντας τη δυνατότητά της να αντιμετωπίσει μια νέα χρονιά αβεβαιότητας.

Παράρτημα Ι: Ανάλυση ανά μέγεθος^[1]

Δείκτης Εμπιστοσύνης^[2]

Προσδοκίες Όγκου Πωλήσεων 2025

[1] Τα μεγέθη των επιχειρήσεων στην παρούσα ενότητα διακρίνονται βάσει του κύκλου εργασιών τους ως εξής (σε εκ. €): Πολύ μικρές (0 – 0,5], Μικρές (0,5 – 2,5] και Μεσαίες (2,5 – 10]

[2] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Αυξήθηκε η απόκλιση ανά μέγεθος επιχειρήσεων το προηγούμενο εξάμηνο, με τις πολύ μικρές επιχειρήσεις να σημειώνουν υποχώρηση τόσο σε όρους βραχυπρόθεσμων προσδοκιών όσο και σε μεσοπρόθεσμη αναπτυξιακή στόχευση, ενώ αντίθετα οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις σημειώνουν βελτιωμένη εικόνα. Αναλυτικότερα:

Πολύ μικρές επιχειρήσεις: Πτωτικά κινήθηκε το προηγούμενο εξάμηνο ο Δείκτης Εμπιστοσύνης (5 μονάδες από 9 το προηγούμενο εξάμηνο), γεγονός που αποτυπώθηκε και στις προσδοκίες όγκου πωλήσεων το 2025, με εκτιμώμενη άνοδο 3,8% το δεύτερο εξάμηνο (έναντι 4,2% το πρώτο εξάμηνο). Αντίστοιχα, μικρή υποχώρηση σημειώθηκε στην αναπτυξιακή στόχευση (41% του τομέα, από 43% το προηγούμενο εξάμηνο), η οποία μόνο για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις αποτελεί στρατηγική μειοψηφίας (έναντι 60-70% του τομέα για μεγαλύτερες ΜμΕ).

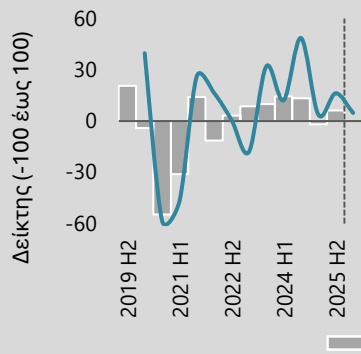
Μικρές επιχειρήσεις: Την υψηλότερη δυναμική για αυτό το εξάμηνο έδειξαν οι μικρές επιχειρήσεις, με το Δείκτη Εμπιστοσύνης να αναρριχάται στις 21 μονάδες (από 10 το προηγούμενο εξάμηνο), ενώ αντίστοιχα διπλασιάστηκε στη διάρκεια του έτους και η εκτίμησή τους για την άνοδο όγκου πωλήσεων το 2025 (5,3%, από 2,7% το πρώτο εξάμηνο). Παράλληλα, αναπτυξιακή στόχευση δήλωσε το 61% του τομέα (από 49% το προηγούμενο εξάμηνο).

Μεσαίες επιχειρήσεις: Ήπια άνοδος σημειώθηκε στις προσδοκίες των μεσαίων επιχειρήσεων το προηγούμενο εξάμηνο, όπως αποτυπώθηκε στο Δείκτη Εμπιστοσύνης (25 μονάδες έναντι 26 το προηγούμενο εξάμηνο), στην εκτίμηση όγκου πωλήσεων (εκτιμώμενη άνοδος 6,3%, από εκτίμηση πρώτου εξαμήνου για 5%) καθώς και στη μεσοπρόθεσμη αναπτυξιακή στόχευση (71% του τομέα, από 66% το προηγούμενο εξάμηνο).

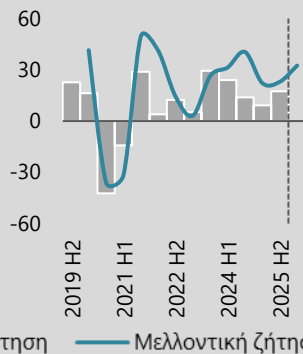
Παράρτημα Ι: Ανάλυση ανά μέγεθος^[1]

Εξέλιξη ζήτησης^[2]

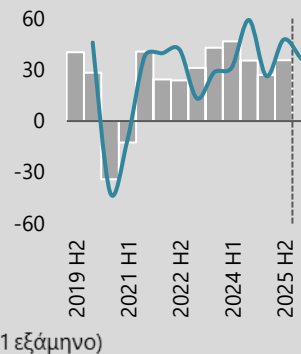
Πολύ μικρές

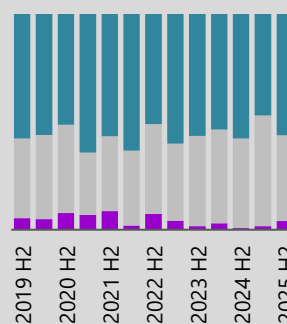
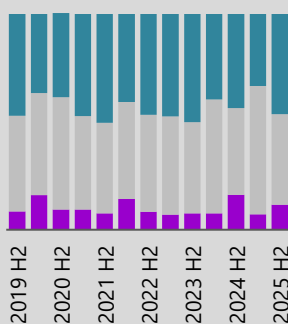
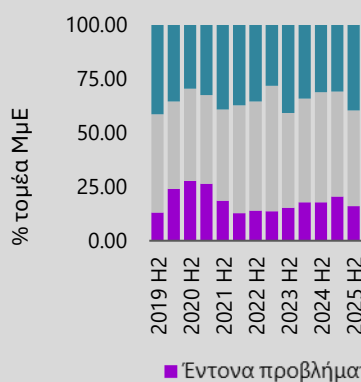
Μικρές

Μεσαίες

Προβλήματα ρευστότητας

[1] Τα μεγέθη των επιχειρήσεων στην παρούσα ενότητα διακρίνονται βάσει του κύκλου εργασιών τους ως εξής (σε εκ. €): Πολύ μικρές (0 – 0,5), Μικρές (0,5 – 2,5) και Μεσαίες (2,5 – 10)

[2] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Βελτίωση σημειώθηκε στις συνθήκες τρέχουσας ζήτησης για τις ΜμΕ όλων των μεγεθών, ενώ μείωση καταγράφηκε για τις προσδοκίες σχετικά με τη μελλοντική ζήτηση των πολύ μικρών και μεσαίων ΜμΕ. Η χρηματοοικονομική εικόνα του τομέα παραμένει υγιής σε όλα τα μεγέθη παρά τις διακυμάνσεις. Συγκεκριμένα:

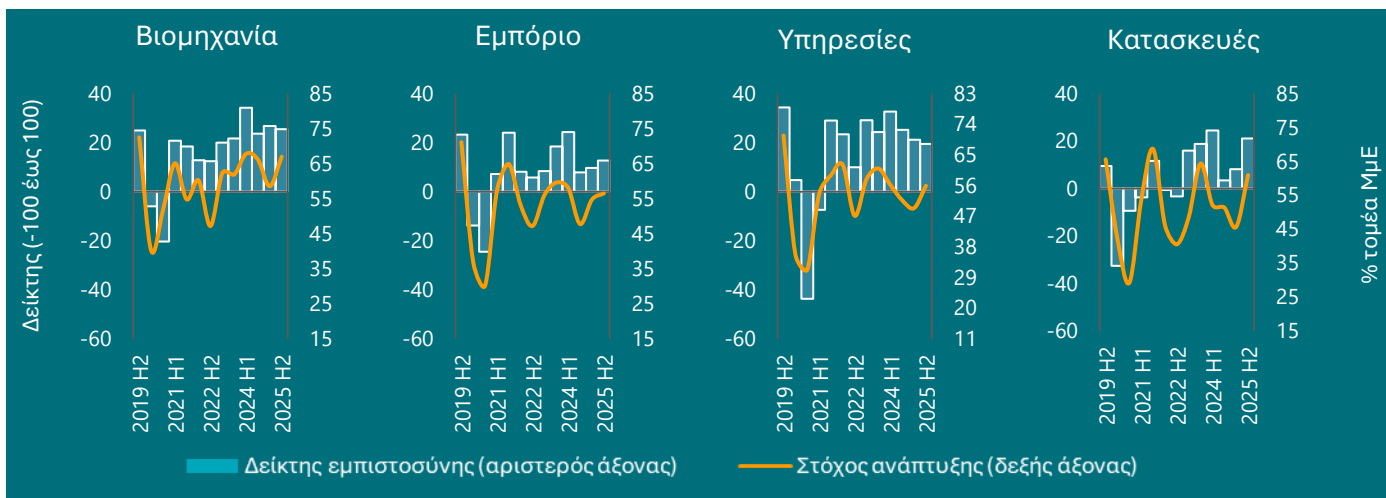
Πολύ μικρές επιχειρήσεις: Η πίεση στο Δείκτη Εμπιστοσύνης των πολύ μικρών επιχειρήσεων προήλθε λόγω υποχώρησης προσδοκιών μελλοντικής ζήτησης (5 μονάδες, από 16 το προηγούμενο εξάμηνο), ενώ οι επιδόσεις τρέχουσας ζήτησης κινήθηκαν ανοδικά (6 μονάδες, από -2 το προηγούμενο εξάμηνο). Σε όρους χρηματοοικονομικής υγείας παραμένουν ανθεκτικές, καθώς το ποσοστό επιχειρήσεων με έντονα προβλήματα ρευστότητας υποχώρησε στο 16% (από 20% το προηγούμενο εξάμηνο).

Μικρές επιχειρήσεις: Ανοδικά κινήθηκαν τόσο οι συνθήκες τρέχουσας ζήτησης όσο και οι προσδοκίες μελλοντικής ζήτησης για τις μικρές επιχειρήσεις, με τους αντίστοιχους δείκτες να βελτιώνονται κατά 6 μονάδες (από 11 σε 17 μονάδες) και κατά 10 μονάδες αντίστοιχα (από 22 σε 32 μονάδες). Ωστόσο, επιδείνωση (αν και σε χαμηλά επίπεδα) σημειώθηκε στο ποσοστό του τομέα που αντιμετωπίζει έντονα προβλήματα ρευστότητας, που διαμορφώθηκε στο 12% (έναντι 7% το προηγούμενο εξάμηνο).

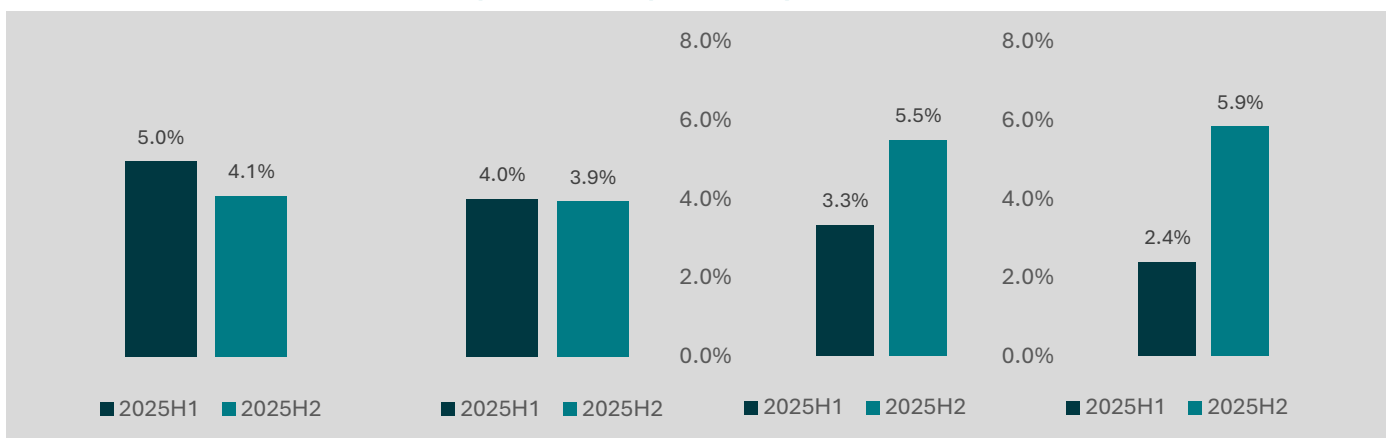
Μεσαίες επιχειρήσεις: Η άνοδος του Δείκτη Εμπιστοσύνης των μεσαίων επιχειρήσεων προήλθε κυρίως λόγω επιδόσεων τρέχουσας ζήτησης (36 μονάδες, από 28 το προηγούμενο εξάμηνο), ενώ οι προσδοκίες μελλοντικής ζήτησης επιδεινώθηκαν (37 μονάδες, από 48 το προηγούμενο εξάμηνο). Παράλληλα, οι μεσαίες επιχειρήσεις διατηρούν την καλύτερη χρηματοοικονομική εικόνα μεταξύ των ΜμΕ, καθώς έντονα προβλήματα ρευστότητας εντοπίζει μόλις 4% του τομέα (από 2% το προηγούμενο εξάμηνο).

Παράρτημα II: Ανάλυση ανά κλάδο

Δείκτης Εμπιστοσύνης^[1]

Προσδοκίες Όγκου Πωλήσεων 2025

[1] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Οριακές ήταν οι μεταβολές του Δείκτη Εμπιστοσύνης για τους περισσότερους κλάδους, με εξαίρεση τις Κατασκευές που σημείωσαν σημαντική άνοδο. Ομόφωνα ανοδικά κινήθηκε το ποσοστό των ΜμΕ που στοχεύουν στην ανάπτυξη, ενώ αύξηση πωλήσεων αναμένουν οι ΜμΕ ανεξαρτήτως κλάδου για το δεύτερο εξάμηνο του 2025, με τις ΜμΕ σε Υπηρεσίες και Κατασκευές να επιταχύνουν. Ειδικότερα:

Βιομηχανία: Οριακή υποχώρηση κατέγραψε ο Δείκτης Εμπιστοσύνης για τις ΜμΕ στη Βιομηχανία (26 μονάδες έναντι 27 το προηγούμενο εξάμηνο), συμβατή με την εκτίμηση των επιχειρήσεων για τον όγκο πωλήσεων του έτους, καθώς η εκτίμησή τους διαμορφώθηκε στο 4,1%, από 5% το πρώτο εξάμηνο. Ωστόσο, η βιομηχανία παραμένει ο κλάδος με την υψηλότερη στόχευση σε αναπτυξιακές στρατηγικές, με βελτίωση το τελευταίο εξάμηνο (67% του τομέα, από 60% το προηγούμενο εξάμηνο).

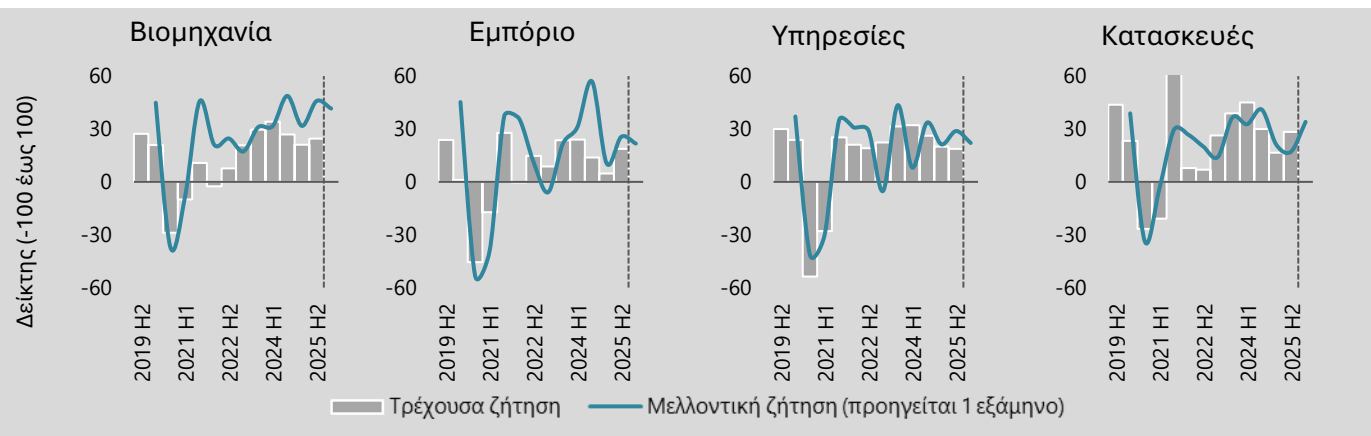
Εμπόριο: Μικρή αύξηση σημείωσε τόσο ο Δείκτης Εμπιστοσύνης (13 έναντι 10 μονάδες το προηγούμενο εξάμηνο), όσο και το ποσοστό των ΜμΕ του Εμπορίου που στοχεύουν στην ανάπτυξη (56% έναντι 54% το προηγούμενο εξάμηνο). Παράλληλα, η εκτίμηση των επιχειρήσεων για τον όγκο πωλήσεων του 2025 διατηρήθηκε κοντά στο 4%.

Υπηρεσίες: Στις 19 μονάδες διαμορφώθηκε ο Δείκτης Εμπιστοσύνης για τον κλάδο των Υπηρεσιών (από 21 το προηγούμενο εξάμηνο). Παρά τη μικρή επιβράδυνση, βελτιωμένες ήταν οι προσδοκίες για την πορεία του 2025 (+5,5% στον όγκο πωλήσεων από εκτίμηση για +3,3% το πρώτο εξάμηνο), ενώ αυξήθηκε και το ποσοστό των επιχειρήσεων του κλάδου με αναπτυξιακή στόχευση (57% έναντι 49% το προηγούμενο εξάμηνο).

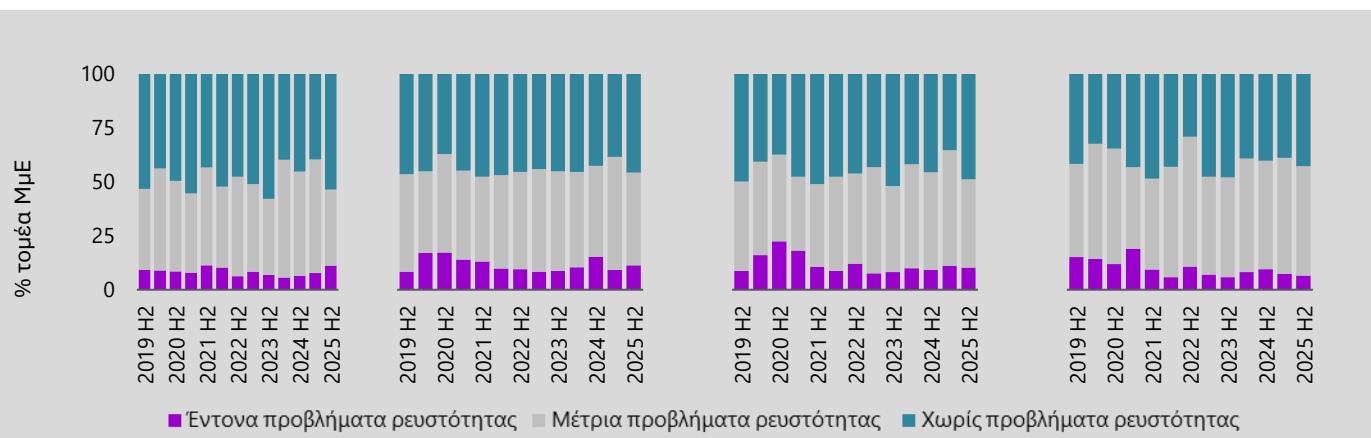
Κατασκευές: Υψηλή αυξητική τάση παρουσίασαν οι προσδοκίες του κλάδου, τόσο σε όρους Δείκτη Εμπιστοσύνης (21 μονάδες, από 9 το προηγούμενο εξάμηνο), όσο και το ποσοστό του τομέα που στοχεύει στην ανάπτυξη (61% έναντι 42% το προηγούμενο εξάμηνο). Αντίστοιχα, βελτίωση στην πορεία του έτους σημειώθηκε στην εκτίμηση των επιχειρήσεων για τον όγκο πωλήσεων του 2025 (5.9% έναντι 2.4% το προηγούμενο εξάμηνο).

Παράρτημα II: Ανάλυση ανά κλάδο

Εξέλιξη ζήτησης^[1]

Προβλήματα ρευστότητας

[1] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Στους περισσότερους βασικούς κλάδους σημειώθηκε βελτίωση στις συνθήκες τρέχουσας ζήτησης (με εξαίρεση τις Υπηρεσίες) και μικρή υποχώρηση στις μελλοντικές προσδοκίες (με εξαίρεση τις έντονα ανοδικές Κατασκευές), ενώ όλοι οι κλάδοι διατηρούν τη χρηματοοικονομική τους υγεία. Αναλυτικότερα:

Βιομηχανία: Ήπια ανοδικά κινήθηκαν οι συνθήκες τρέχουσας ζήτησης των βιομηχανικών ΜμΕ (24 μονάδες, από 21 το προηγούμενο εξάμηνο), ενώ η μικρή επιδείνωση στις μελλοντικές προσδοκίες (42 μονάδες έναντι 46 το προηγούμενο εξάμηνο) ήταν η κύρια πηγή υποχώρησης του συνολικού Δείκτη Εμπιστοσύνης του κλάδου. Παράλληλα, ανοδικά (αλλά σε χαμηλά ακόμα επίπεδα) κινήθηκε το ποσοστό επιχειρήσεων με έντονα προβλήματα ρευστότητας (11% του τομέα, από 8% το προηγούμενο εξάμηνο).

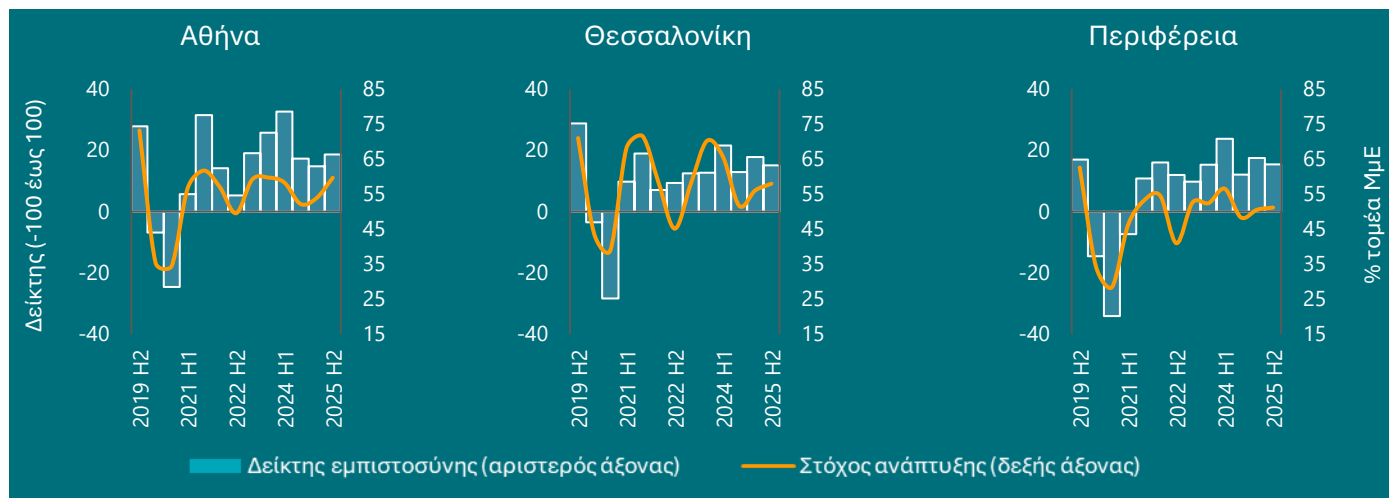
Εμπόριο: Σημαντική άνοδος σημειώθηκε στις συνθήκες τρέχουσας ζήτησης εμπορικών ΜμΕ (19 μονάδες, από 5 το προηγούμενο εξάμηνο), ενώ ήπια πτώση κατέγραψε ο δείκτης μελλοντικής ζήτησης (αγγίζοντας τις 22 μονάδες, από 26 το προηγούμενο εξάμηνο). Επιπλέον, το ποσοστό των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν έντονα προβλήματα ρευστότητας παρουσίασε οριακή αύξηση (11% έναντι 9% το προηγούμενο εξάμηνο).

Υπηρεσίες: Οριακή πτώση σημειώθηκε στο δείκτη τρέχουσας ζήτησης των ΜμΕ στις Υπηρεσίες (19 έναντι 20 μονάδων το προηγούμενο εξάμηνο), ενώ εντονότερη υποχώρηση σημειώθηκε σε όρους μελλοντικής ζήτησης (22 έναντι 29 μονάδων αντίστοιχα). Ταυτόχρονα, κοντά στο 10% παρέμεινε το ποσοστό των επιχειρήσεων του κλάδου με έντονα προβλήματα ρευστότητας (έναντι 11% το προηγούμενο εξάμηνο).

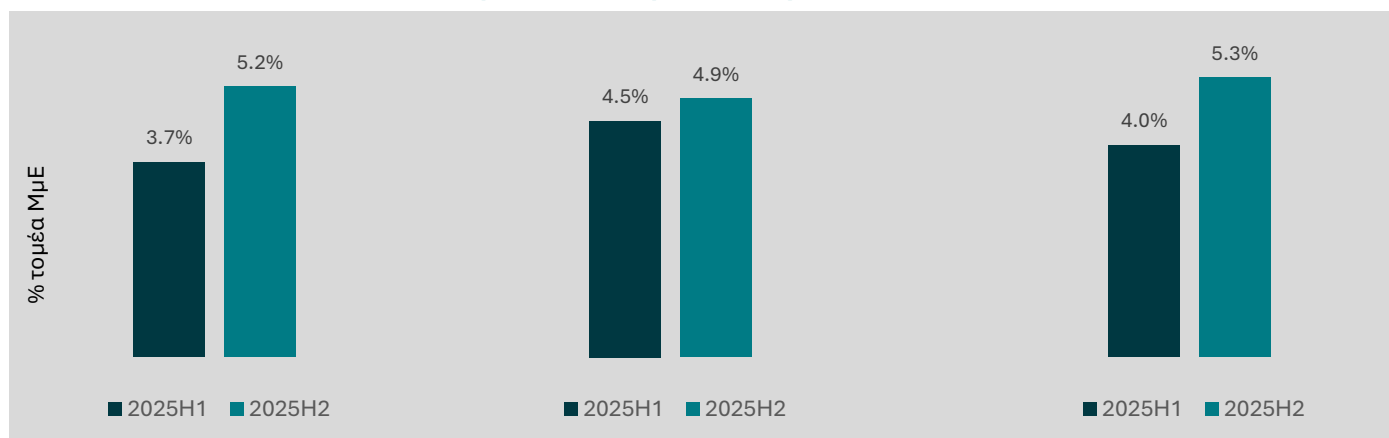
Κατασκευές: Αξιοσημείωτη ήταν η άνοδος στις προσδοκίες μελλοντικής ζήτησης (34 μονάδες, από 15 το προηγούμενο εξάμηνο), η οποία σε συνδυασμό με την ενίσχυση τρέχουσας ζήτησης (28 μονάδες, από 22 αντίστοιχα) οδήγησε σε σημαντική βελτίωση του Δείκτη Εμπιστοσύνης των κατασκευαστικών ΜμΕ. Παράλληλα, ο κλάδος διατηρεί τα χαμηλότερα προβλήματα ρευστότητας έναντι λοιπών κλάδων (σταθερό στο 6% του τομέα).

Παράρτημα III: Ανάλυση ανά περιοχή

Δείκτης Εμπιστοσύνης^[1]

Προσδοκίες Όγκου Πωλήσεων 2025

[1] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Μικρές αποκλίσεις εντοπίζονται στις προσδοκίες επιχειρήσεων ανά περιοχή, με την Αθήνα να ξεχωρίζει οριακά θετικά έναντι Θεσσαλονίκης και Περιφέρειας. Ειδικότερα:

Αθήνα: Μικρή άνοδο 2 μονάδων σημείωσε ο Δείκτης Εμπιστοσύνης για τις ΜμΕ της Αθήνας (19 μονάδες, έναντι 17 το προηγούμενο εξάμηνο), ενώ άνοδο κατέγραψε και το ποσοστό των επιχειρήσεων που στοχεύουν σε ανάπτυξη (60% έναντι 54% το προηγούμενο εξάμηνο). Παράλληλα, αύξηση όγκου πωλήσεων κατά 5.2% για το 2025 εκτίμησαν οι ΜμΕ της Αθήνας το δεύτερο εξάμηνο (έναντι εκτίμησης 3.7% το προηγούμενο εξάμηνο).

Θεσσαλονίκη: Υποχώρηση 3 μονάδων κατέγραψε ο Δείκτης Εμπιστοσύνης για τις ΜμΕ της Θεσσαλονίκης (15 έναντι 18 μονάδων το προηγούμενο εξάμηνο), ωστόσο ενισχύθηκε οριακά το ποσοστό των επιχειρήσεων της περιοχής που στρέφονται σε αναπτυξιακές στρατηγικές (59% έναντι 56% το προηγούμενο εξάμηνο). Ταυτόχρονα, μικρή βελτίωση σημείωσε η εκτίμηση των επιχειρήσεων για τον όγκο πωλήσεων του 2025 (4.9% έναντι εκτίμησης 4.5% το προηγούμενο εξάμηνο).

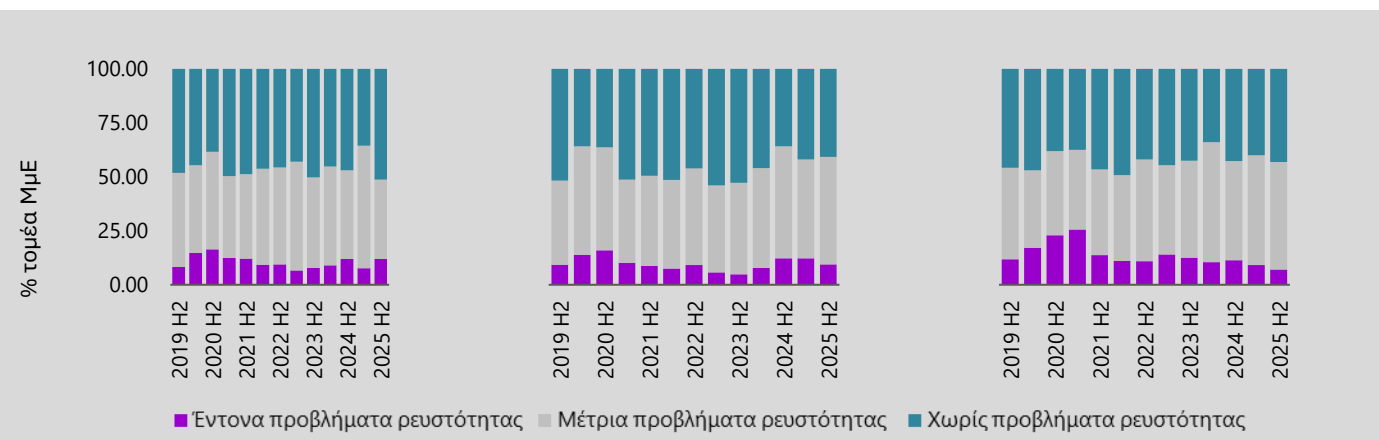
Περιφέρεια: Μικρή πτώση σημείωσε ο Δείκτης Εμπιστοσύνης των ΜμΕ της Περιφέρειας (15 μονάδες έναντι 17 μονάδων το προηγούμενο εξάμηνο), ενώ αμετάβλητο στο 51% παρέμεινε το ποσοστό των συγκεκριμένων επιχειρήσεων που στοχεύουν στην ανάπτυξη. Παράλληλα, αύξηση πωλήσεων κατά 5.3% αναμένουν οι ΜμΕ της Περιφέρειας για το δεύτερο εξάμηνο του 2025, σημειώνοντας σημαντική άνοδο σε σχέση με το 4% του προηγούμενου εξαμήνου.

Παράρτημα III: Ανάλυση ανά περιοχή

Εξέλιξη ζήτησης^[1]

Προβλήματα ρευστότητας

[1] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Ανοδική πορεία ακολούθησε ο δείκτης της τρέχουσας ζήτησης για τις ΜμΕ τόσο στα αστικά κέντρα όσο και στην Περιφέρεια, ενώ μικρή υποχώρηση σημειώνεται σε όρους μελλοντικών προσδοκιών (κυρίως σε Θεσσαλονίκη και Περιφέρεια). Υγιής παραμένει η χρηματοοικονομική εικόνα σε όλες τις περιοχές. Αναλυτικότερα:

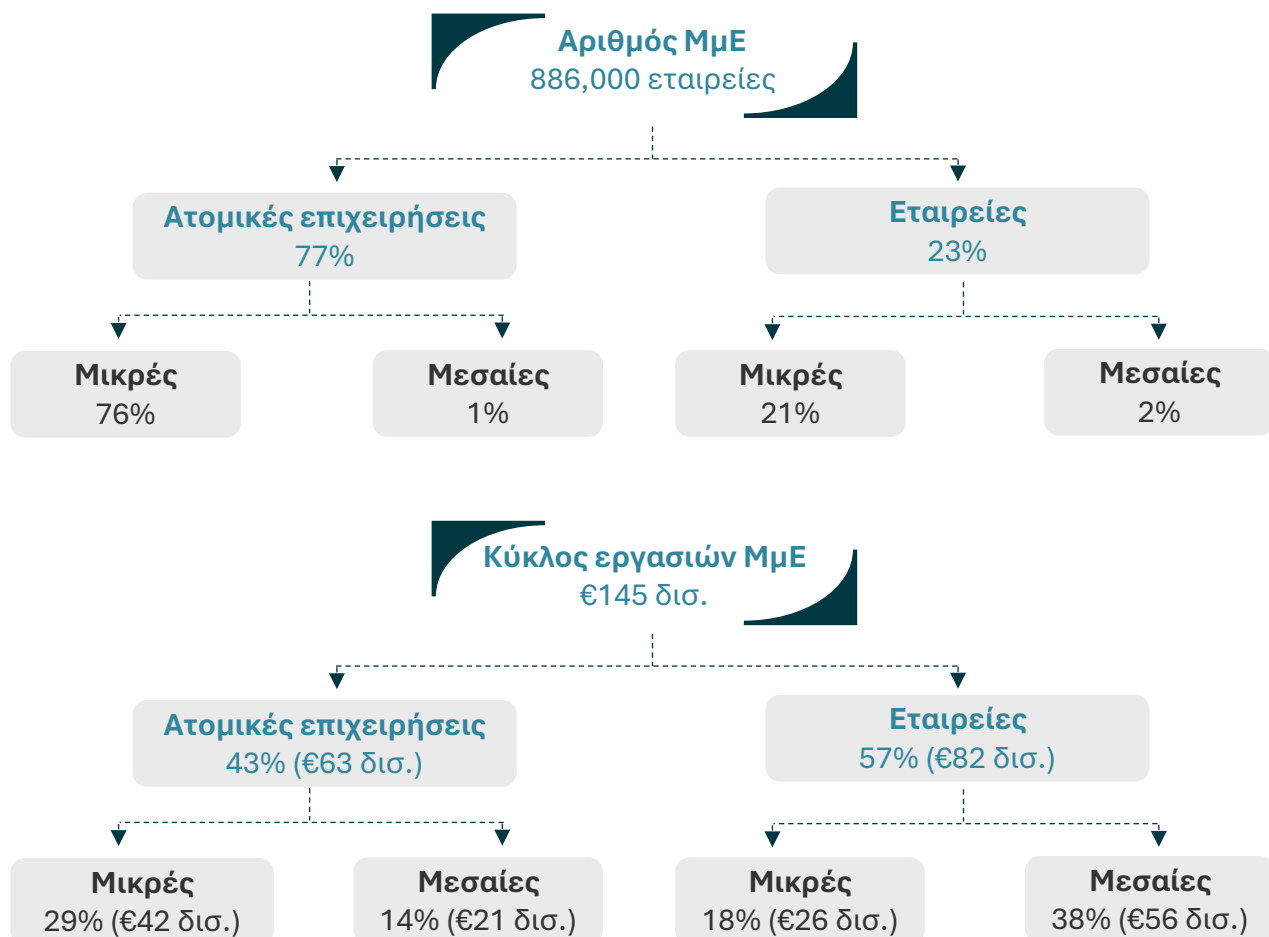
Αθήνα: Βελτίωση 9 μονάδων σημείωσε ο δείκτης τρέχουσας ζήτησης για τις ΜμΕ της Αθήνας (20 μονάδες, από 11 το προηγούμενο εξάμηνο), ενώ οριακή μείωση 2 μονάδων κατέγραψε ο δείκτης μελλοντικής ζήτησης (24 μονάδες έναντι 26 αντίστοιχα). Ταυτόχρονα, στο 12% διαμορφώθηκε στην πρωτεύουσα το ποσοστό των ΜμΕ με έντονα προβλήματα ρευστότητας (έναντι 8% το προηγούμενο εξάμηνο).

Θεσσαλονίκη: Άνοδο 4 μονάδων κατέγραψε ο δείκτης τρέχουσα ζήτησης για τις ΜμΕ στη Θεσσαλονίκη (21 μονάδες έναντι 17 το προηγούμενο εξάμηνο), ενώ και ο δείκτης μελλοντικής ζήτησης παραμένει σε υψηλά επίπεδα παρ' ότι κινήθηκε καθοδικά (28 μονάδες έναντι 39 το προηγούμενο εξάμηνο). Επιπλέον, το ποσοστό των επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν έντονα προβλήματα ρευστότητας μειώθηκε στο 9% (από 12% το προηγούμενο εξάμηνο).

Περιφέρεια: Βελτίωση 3 μονάδων παρουσίασαν οι συνθήκες τρέχουσας ζήτησης για τις ΜμΕ της Περιφέρειας, με τον αντίστοιχο δείκτη να διαμορφώνεται στις 21 μονάδες (έναντι 18 το προηγούμενο εξάμηνο). Μειούμενες εμφανίστηκαν οι μελλοντικές προσδοκίες ζήτησης του τομέα, με τον αντίστοιχο δείκτη να προσεγγίζει τις 24 μονάδες (έναντι 35 το προηγούμενο εξάμηνο). Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων της Περιφέρειας που δηλώνει πως έχει έντονα προβλήματα ρευστότητας καταγράφηκε στο ιστορικά χαμηλό 7% (έναντι 9% το προηγούμενο εξάμηνο).

Παράρτημα III: Μεθοδολογία

Χαρτογράφηση του τομέα των ΜμΕ στην Ελλάδα

Για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζονται: **μικρές** οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών χαμηλότερο του €1 εκατ. και **μεσαίες** οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μεταξύ €1 εκατ. και €10 εκατ..

Στην άνω χαρτογράφηση τα χαρακτηριστικά κάθε κατηγορίας προσεγγίστηκαν βάσει κατηγοριοποίησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που διακρίνει τις επιχειρήσεις βάσει αριθμού εργαζομένων (**μικρές**: έως 10 εργαζόμενοι και **μεσαίες**: 10-50 εργαζόμενοι).

Πηγές: Ευρωπαϊκή επιτροπή, Eurostat, ΕΛ.ΣΤΑΤ, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

- Οι σχεδόν 890,000 ΜμΕ στην Ελλάδα συνεισφέρουν ετησίως κύκλο εργασιών της τάξης των €145 δισ.
- Τα 4/5 των ΜμΕ αντιστοιχούν σε ατομικές επιχειρήσεις, οι οποίες καλύπτουν αντίστοιχο μερίδιο στο σύνολο του εγχώριου εταιρικού τομέα (έναντι μόλις ½ του εταιρικού τομέα στην Ευρώπη).
- Αν και σε αριθμό υπερτερούν οι ατομικές επιχειρήσεις, το μεγαλύτερο μερίδιο του κύκλου εργασιών (της τάξης του 60%) παράγεται από εταιρείες διάφορων νομικών μορφών (ΑΕ, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ κτλ.).

Παράρτημα III: Μεθοδολογία

Περιγραφή δείγματος

Κατανομή αριθμού εταιρειών δείγματος ^{[1][2]}					
Κύκλος εργασιών (εκ. €)	Βιομηχανία	Εμπόριο	Υπηρεσίες	Κατασκευές	Σύνολο
(0 – 0,1]	37	40	43	15	135
(0,1 – 0,5]	42	41	42	10	135
(0,5 – 1]	16	25	21	12	74
(1 – 2,5]	29	24	23	8	84
(2,5 – 5]	28	24	31	4	87
(5 – 10]	28	26	20	11	85
Σύνολο	180	180	180	60	600

[1] Ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των στοιχείων υπάρχει πιθανότητα αποκλίσεων της τάξης του 10%
[2] Αφορά το σταθερό δείγμα για την κατασκευή των διαχρονικών δεικτών

Σύνθεση εταιρικού τομέα ΜμΕ ^[3]					
Κύκλος εργασιών (εκ. €)	Βιομηχανία	Εμπόριο	Υπηρεσίες	Κατασκευές	Σύνολο
(0 – 0,1]	1%	3%	6%	1%	12%
(0,1 – 0,5]	2%	12%	7%	2%	23%
(0,5 – 1]	2%	8%	3%	1%	14%
(1 – 2,5]	5%	8%	6%	1%	20%
(2,5 – 5]	4%	6%	4%	1%	15%
(5 – 10]	5%	6%	4%	1%	16%
Σύνολο	19%	44%	31%	6%	100%

[3] Βάσει κύκλου εργασιών, σταθμισμένος μέσος όρος τελευταίας δεκαετίας

Πηγές: Μητρώο επιχειρήσεων Ελ.Στατ. (2022), ICAP, Eurostat, Εκτιμήσεις ΕΤΕ

- Η ανάλυση αφορά δείγμα επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών έως €10 εκατ., τις οποίες για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζουμε ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ).
- Η επιλογή των εταιρειών έγινε μέσω διαστρωματικής δειγματοληψίας (stratified sampling method), κατά τα πρότυπα αντίστοιχων ερευνών που πραγματοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς. Ειδικότερα, επιλέχθηκαν συνολικά 600 εταιρείες για το σταθερό δείγμα, με τρόπο τέτοιο ώστε να κατανέμονται ομοιόμορφα βάσει δύο βασικών παραγόντων: την τάξη του κύκλου εργασιών (6 τάξεις μεγέθους) και τον κλάδο δραστηριοποίησης (Βιομηχανία, Εμπόριο, Υπηρεσίες, Κατασκευές).
- Προκειμένου να προκύψουν συμπεράσματα αντιπροσωπευτικά του εταιρικού τομέα ΜμΕ, πραγματοποιήθηκε στάθμιση των απαντήσεων ανάλογα με τη συμμετοχή της κάθε υποκατηγορίας στο συνολικό κύκλο εργασιών του τομέα. Με αυτόν τον τρόπο προέκυψαν συμπεράσματα (i) ανά μέγεθος, (ii) ανά κλάδο και (iii) συνολικά για τον εταιρικό τομέα ΜμΕ. Βάσει της μεθοδολογίας, οι διακρίσεις που γίνονται κατά την ανάλυση που ακολουθεί αναφέρονται κατά κανόνα σε μερίδια βάσει συνεισφοράς στον κύκλο εργασιών και όχι βάσει αριθμού εταιρειών.

Παράρτημα III: Μεθοδολογία

Κατασκευή Δείκτη Εμπιστοσύνης

- Στοχεύοντας στην κατασκευή ενός δείκτη εμπιστοσύνης για τις ΜμΕ, έχουμε συμπεριλάβει κάποιες βασικές ερωτήσεις που αποτυπώνουν το επίπεδο δραστηριότητας κατά το προηγούμενο και επόμενο εξάμηνο. Το πρότυπο των ερωτήσεων βασίζεται στο εναρμονισμένο ερωτηματολόγιο που προτείνουν ο ΟΟΣΑ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, βελτιώνοντας έτσι τη συγκρισιμότητα του δείκτη.
- Οι ερωτήσεις του δείκτη έχουν 3 εναλλακτικές απαντήσεις: αύξηση (+), σταθερότητα (=), μείωση (-) ή υψηλότερο από το κανονικό (+), κανονικό (=), χαμηλότερο από το κανονικό (-). Αρχικά μετατρέπουμε τον αριθμό των απαντήσεων ανά κατηγορία (+,=,-) σε ποσοστά και στη συνέχεια υπολογίζουμε το καθαρό ισοζύγιο αφαιρώντας το ποσοστό των (-) από το ποσοστό των (+). δεύτερο εξάμηνο, ο δείκτης εμπιστοσύνης για κάθε κλάδο είναι ο μέσος όρος των καθαρών ισοζυγίων για τις παρακάτω ερωτήσεις:
 - ✓ Για τη βιομηχανία: Επίπεδο παραγγελιών, επίπεδο αποθεμάτων και μελλοντική τάση παραγωγής.
 - ✓ Για τις υπηρεσίες: Κατάσταση επιχείρησης προηγούμενου εξάμηνου, παρελθοντική και μελλοντική τάση ζήτησης.
 - ✓ Για το εμπόριο: Επίπεδο αποθεμάτων, παρελθοντική και μελλοντική ζήτηση.
 - ✓ Για τις κατασκευές: Επίπεδο ανεκτέλεστου υπολοίπου και μελλοντική τάση απασχόλησης.
- Για το σύνολο του εταιρικού τομέα των ΜμΕ, ο δείκτης εμπιστοσύνης εκτιμήθηκε ως ένας σταθμισμένος μέσος όρος των επιμέρους κλάδων (με σταθμίσεις τα μερίδια του κύκλου εργασιών των κλάδων στην οικονομία).
- Η τακτική διενέργεια της έρευνας σε εξαμηνιαία βάση θα μας προσφέρει την εικόνα της διαχρονικής πορείας των ΜμΕ, όπως θα αποτυπώνεται στο δείκτη. Για την εξαγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων, η σύγκριση θα διενεργείται μεταξύ του τρέχοντος επιπέδου του δείκτη και του μακροχρόνιου μέσου όρου του (με σκοπό τη διόρθωση ενδεχόμενης υπέρμετρης αισιοδοξίας ή απαισιοδοξίας (over-optimism or over-pessimism bias)).
- Στην πορεία του δείκτη εμπιστοσύνης (όπως και σε τυχόν άλλες διαχρονικές αναλύσεις) δεν λαμβάνεται υπόψη το κλείσιμο εταιρειών παρά μόνο η εξελίξεις που αφορούν τις επιχειρήσεις που βρίσκονται σε λειτουργία κατά την περίοδο διενέργειας της έρευνας.

Παράρτημα III: Μεθοδολογία

Ταυτότητα της δειγματοληπτικής έρευνας

- Εταιρία: KANTAR
- Μεθοδολογία: Ποσοτική έρευνα, με τη μορφή τηλεφωνικών συνεντεύξεων (Computer Aided Telephone Interviewing- C.A.T.I.), με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου 20 λεπτών.
- Δείγμα: Συνολικά διεξήχθησαν 600 συνεντεύξεις:
 - ✓ 344 επιχειρήσεις με τζίρο μέχρι 1εκ. ευρώ (ελεύθεροι επαγγελματίες, ατομικές επιχειρήσεις, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ)
 - ✓ 256 επιχειρήσεις με τζίρο από 1-10εκ. ευρώ (ΟΕ, ΕΕ, ΑΕ, ΕΠΕ)
- Γεωγραφική κάλυψη:
 - ✓ Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Καβάλα, Λάρισα, Πάτρα, Αλεξανδρούπολη, Καλαμάτα, Κοζάνη
- Δειγματοληψία: Πολυσταδιακή, στρωματοποιημένη, μη αναλογική δειγματοληψία ως προς κλάδο, τάξη μεγέθους τζίρου & περιοχή σε κάθε ένα από τα δύο υπο-δείγματα. Quotas ως προς το μέγεθος του τζίρου για το booster δείγμα.
- Στατιστικό σφάλμα: στο σύνολο κάθε υπό-δείγματος των 600 επιχειρήσεων το μέγιστο στατιστικό σφάλμα είναι +/- 4,15% σε επίπεδο εμπιστοσύνης 95%.
- Περίοδος διεξαγωγής: 13/10/2025-14/11/2025
- Διεξαγωγή: Η έρευνα διεξήχθη σύμφωνα με τους κώδικες δεοντολογίας της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ και τις προδιαγραφές ποιοτικού ελέγχου που ορίζονται από τον ΠΕΣΣ (Ποιοτικός Έλεγχος Συλλογής Στοιχείων). Για την διεξαγωγή της έρευνας πεδίου εργάστηκαν 39 ερευνητές και 2 επιθεωρητές, με εμπειρία και εξειδίκευση σε έρευνες επιχειρήσεων.

Αποποίηση Ευθύνης

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση εμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδυσμένου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής. Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συνέταξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεσα είτε έμμεσα, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις:

Δείκτης Εμπιστοσύνης & Έρευνα Συγκυρίας

Βουμβάκη Τζέση

Deputy Chief Economist

(+30) 210 334 1549

e-mail: fvoumv@nbg.gr

Κουτούζου Αθανασία

Head of Entrepreneurship & Business Analysis

(+30) 210 334 1528

e-mail: koutouzou.ath@nbg.gr

Κωνσταντοπούλου Νίκη

Economist

(+30) 210 334 1646

e-mail: konstantopoulou.niki@nbg.gr

Τζιοβάρα Αφροδίτη

Economist

(+30) 210 334 1458

e-mail: tziovara.afroditi@nbg.gr